

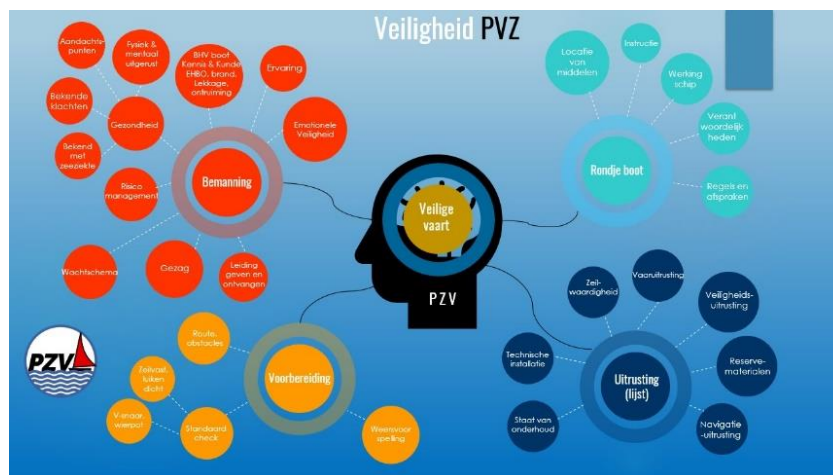
ZEEZEILVERENIGING
voor schippers & opstappers

BOOT VEILIGHEIDSCHECKLIST – Voor zeilers PZV

Opmerkingen met betrekking tot de checklists

In de komende maanden zullen elke maand 4 checklijsten worden toegevoegd. Iedere maand zal dan de cumulatieve versie beschikbaar worden gesteld. De checklijsten volgen een algemene indeling in 4 categorieën en we maken hierbij gebruik van bronnen uit binnen- en buitenland. De 4 categorieën zijn:

- Tocht voorbereiding (inclusief de vaarroute, weersverwachting, getijden,..)
- Uitrusting boot (technische apparatuur, zeil uitrusting,)
- Bemanning (gezondheid, ervaring...)
- Rondje boot (ken de boot, waar is wat aan boord, geschreven/ongeschreven regels, verantwoordelijkheden..)

De werkgroep veiligheid krijgt graag commentaar, voorstellen tot verbetering en kanttekeningen van u terug via veiligheid@pzv-zeezeilen.nl

Inhoud

INLEIDING	2
CHECKLIST VOOR BEMANNINGSTRaining	2
BOOT VEILIGHEIDSAUDIT CHECKLIST	4
NOODSITUATIE DOOR UITVAL STUURINRICHTING	6
ANKER- EN ANKERLIJN CHECKLIST.....	8

INLEIDING

Veiligheid is niet zomaar een modewoord in de zeilwereld; het is de hoeksteen van elke succesvolle reis. Deze gids met boot veiligheidschecklists is je betrouwbare metgezel, ontworpen om jou, je bemanning en je schip veilig en goed voorbereid te houden op het water. Beschouw het als je "veiligheidsbijbel" – een snelle referentie boordevol essentiële informatie om je schip klaar en paraat te houden voor alles wat op je pad komt.

Veiligheid is niet alleen regels volgen, maar een mindset van voorbereiding cultiveren. Door deze gids te gebruiken, neem je verantwoordelijkheid voor je eigen veiligheid, die van je bemanning en je plezier op het water.

Gebruik dit document als referentie voor een veilige en plezierige vaarervaring!

CHECKLIST VOOR BEMANNINGSTRaining

Een goed opgeleide bemanning is essentieel voor een veilige en plezierige zeilervaring. Deze checklist behandelt de belangrijkste trainingsgebieden om ervoor te zorgen dat iedereen aan boord goed voorbereid is op zowel routinetaken als noodsituaties.

I. Bootsystemen en Bediening:

- **Motor:**
 - Het starten, stoppen en basale probleemoplossing.
 - Het controleren van olie- en koelvloeistofniveaus.
 - Basiskennis van onderhoudstaken.
- **Elektrische Systemen:**
 - Het aan- en uitzetten van de hoofdschakelaar en de accu. Het identificeren en resetten van stroomonderbrekers of zekeringen.
 - Basiskennis van het accu adersysteem.
- **Bilgepompen:**
 - Het bedienen van handmatige en elektrische bilgepompen.
 - Het herkennen van tekenen van waterinlaat en mogelijke lekkages.

- **Navigatieverlichting:** ○ Weten wanneer en hoe navigatieverlichting te gebruiken.
- **Zeilsystemen:** ○ Het hijsen, strijken en reven van zeilen. ○ Het trimmen van zeilen voor verschillende windrichtingen. ○ Het bedienen van lieren en het hanteren van lijnen.

II. Veiligheidsapparatuur en Procedures:

- **Reddingsvesten:**
 - Het correct aantrekken en afstellen van reddingsvesten.
 - Weten wanneer reddingsvesten verplicht zijn.
- **Veiligheidslijnen en lifelijnen:**
 - Weten hoe je je vastmaakt en veilig langs de veiligheidslijn beweegt.
 - Weten wanneer veiligheidslijnen vereist zijn.
- **Man-overboord (MOB) Procedures:**
 - Weten hoe je het alarm "Man overboord!" roept. ○ Een spotter aanwijzen en gebruik maken van MOB-apparatuur (boei, werplijn, dan boei gooien??).
 - Basiskennis van redding manoeuvres.
- **Brandveiligheid:**
 - De locatie en werking van brandblussers (P.A.S.S.-methode). ○ *Brandpreventie- en beheer strategieën.
 - Noodevacuatieprocedures.
- **Eerste Hulp:**
 - De locatie van de EHBO-doos en basiskennis van eerste hulprocedures.
 - Hoe je via de VHF-radio contact opneemt met de hulpdiensten.
- **Andere Noodprocedures:**
 - Procedures voor strandingen, mastbreuk, zwaar weer en schip verlaten.

III. Navigatie en Scheepvaartkunde:

- **Kaartlezen:**
 - Basiskennis van kaarten, symbolen en navigatiehulpmiddelen.
 - Koersen plotten en afstanden inschatten.
- **Kompas en GPS:**
 - Het gebruiken van een kompas voor het sturen van een koers en het maken van peilingen.
 - Het bedienen van de GPS en het begrijpen van de functies.
- **Verkeersregels:**
 - Basiskennis van de regels voor het vermijden van aanvaringen (COLREG's).
- **Weersvoorspelling:**
 - Het lezen van weersvoorspellingen en het interpreteren van basisweerpatronen.

IV. Extra Training (Optioneel):

- **VHF Radio Bediening:**
 - Het verkrijgen van een VHF-licentie en het leren van de juiste radiocommunicatie.
 - Oefenen van noodoproepen en communicatieprocedures.
- **Knooptechnieken:**
 - Het leren van essentiële knopen voor zeilen (bijv. boeienknoop, kikker steek, achtknoop, enz.).
- **Ankerstechnieken:**
 - Het kiezen van een geschikte ankerplaats, het uitgooien van het anker en het monitoren op slippen.
- **Basis Onderhoud van de Motor:**
 - Het controleren van vloeistoffen, het vervangen van filters en het oplossen van veelvoorkomende problemen.

Trainings Methoden:

- **Aan boord instructie:** Voer praktijkgerichte trainingssessies uit op de boot, demonstreer procedures en laat bemanningsleden oefenen.
- **Geschreven Materialen:** Verstrek geschreven materialen (checklists, handleidingen, diagrammen) voor naslag.
- **Online Bronnen:** Maak gebruik van online cursussen of tutorials voor aanvullende kennis.
- **Mentorschap:** Moedig ervaren bemanningsleden aan om minder ervaren bemanningsleden te begeleiden en te onderwijzen.

Door tijd te investeren in grondige bemanningstraining, vergroot je de veiligheid, efficiëntie en het plezier van je zeilavonturen. Onthoud: een goed voorbereide bemanning is een zelfverzekerde en capabele bemanning, klaar om alle uitdagingen op zee aan te gaan.

BOOT VEILIGHEIDSAUDIT CHECKLIST

Het regelmatig inspecteren en onderhouden van de veiligheidsuitrusting van je boot is essentieel om de veiligheid van iedereen aan boord te waarborgen. Deze checklist helpt je om je uitrusting systematisch te beoordelen en eventuele potentiële problemen te identificeren voordat ze kritiek worden.

Frequentie:

- **Pre-Seizoen (voor het seizoen):** Voer een grondige controle uit voor de start van elk zeilseizoen. Tekortkomingen aanvullen, reparaties en onderhoud uitvoeren voor het seizoen
- **Maandelijks (tijdens seizoen):** Voer een visuele inspectie en snelle functionele test uit van de belangrijkste items.
- **Pre-Trip (voor de reis):** Controleer alle relevante uitrusting vóór elke tocht, vooral voor langere reizen.

Uitrusting:

1. **Persoonlijke Drijfmiddelen (PFD's/Reddingsvesten):**
 - Aantal: Voldoende voor iedereen aan boord, plus reserve-exemplaren.
 - Conditie: Controleer op slijtage, scheuren of beschadigingen.
 - Pasvorm: Zorg voor een goede pasvorm voor elk individu. ○
Drijfvermogen: Test opblaasbare reddingsvesten op correcte opblaasbaarheid en lekkages.
 - Fluitje/Lampje: Controleer of deze onderdelen bevestigd zijn en goed functioneren.
 - Harnas/Veerlijn: Inspecteer op slijtage en zorg voor een veilige bevestiging.
2. **Veiligheidslijnen en lifelijnen:**
 - Conditie: Controleer op rafeling, slijtage of beschadiging van de stiksels.
 - Gespen/D-ringen: Zorg ervoor dat ze goed werken.
 - Jacklijnen: Inspecteer op schuring, losse bevestigingen of tekenen van verzwakking.
3. **Man-overboord (MOB) Uitrusting:**
 - Hoefijzer boei/Ring boei: Controleer de staat en zorg dat ze gemakkelijk toegankelijk zijn.
 - Dan Buoy: Inspecteer op schade en zorg dat het licht/fluitje werkt.
 - Gooi-touw: Controleer op slijtage en zorg ervoor dat de tas of het handvat in goede staat is.
 - Lifesling (indien aanwezig): Inspecteer op schade en zorg dat deze gemakkelijk te gebruiken is.
4. **Signaleringsapparatuur:**
 - Rooksignalen: Controleer vervaldatum en hoeveelheden. ○ SOS-Licht: Verifieer de batterijstatus en functionaliteit.
 - Fluitje/Luchtfluit: Test op functionaliteit.
 - Luchthoorn: Controleer de stroombron (luchtcilinder/batterij) en het geluid. ○ VHF-radio: Test de functionaliteit, controleer de batterijstatus en MMSI-registratie.
 - EPIRB/PLB: Verifieer de registratie, vervaldatum van de batterij en de functionaliteit.
 - Signaal Spiegel: Controleer op krassen of schade.
 - Dag-noodsignaalvlag: Zorg dat deze in goede staat is.
5. **Brandblussers:**
 - Aantal: Zorg ervoor dat je de juiste soorten en maten hebt voor je vaartuig.
 - Locaties: Controleer of ze gemakkelijk toegankelijk zijn op belangrijke plaatsen.
 - Drukmeter: Controleer of de druk in orde is.
 - Vervaldatum: Zorg ervoor dat ze niet zijn verlopen.
 - Conditie: Inspecteer op schade, lekkages of corrosie.
6. **Eerste Hulp Kit:**
 - Inhoud: Controleer of de kit compleet is en vul ontbrekende of verlopen items aan.
 - Medicijnen: Zorg dat voorgeschreven medicijnen up-to-date zijn.
 - Organisatie: Zorg dat de items goed georganiseerd zijn voor snelle toegang.
7. **Overige Essentiële Uitrusting:**
 - Bilgepomp(en): Test zowel de handmatige als de elektrische pompen op goede werking.

- Navigatieverlichting: Controleer alle lichten op zichtbaarheid en werking.
- Radarreflector: Inspecteer op schade en zorg dat deze goed bevestigd is.
- Anker en ketting: Controleer op slijtage en zorg voor de juiste lengte voor je vaargebied.
- Grab Bag (Ditch Bag): Controleer de inhoud en vervang verlopen items.

Aanvullende Overwegingen:

- **Documentatie:** Houd een logboek bij van je inspecties en eventuele uitgevoerde onderhouds- of reparatiewerkzaamheden.
- **Professionele Inspectie:** Overweeg om jaarlijks een professionele maritieme inspecteur of technicus je boot en uitrusting te laten inspecteren.
- **Opleiding:** Zorg ervoor dat alle bemanningsleden bekend zijn met de locatie en het gebruik van de veiligheidsuitrusting.

Door regelmatig deze bootveiligheidsaudit uit te voeren, ben je proactief in het onderhouden van je veiligheidsuitrusting, het identificeren van potentiële problemen en zorg je ervoor dat je goed voorbereid bent op onverwachte situaties op zee. Veilige vaart!

NOODSITUATIE DOOR UITVAL STUURINRICHTING

Een uitval van de stuurinrichting kan een ernstige noodsituatie zijn, vooral onder moeilijke omstandigheden. Het hebben van een plan en snel reageren kan verdere complicaties voorkomen en uw veiligheid waarborgen.

Directe Acties:

1. **Waarschuw de bemanning:**
 - Roep "Stuurfout!" om iedereen aan boord te waarschuwen.
 - Instrueer iedereen om reddingsvesten aan te trekken en zich vast te maken aan de veiligheidslijnen, als dit nog niet gedaan is.
2. **Beoordeel de situatie:**
 - Bepaal de oorzaak van de fout, indien mogelijk (kabelbreuk, hydraulisch lek, etc.).
 - Beoordeel de zeeconditie, windomstandigheden en eventuele onmiddellijke gevaren (rotsen, ondiepten, andere vaartuigen).
3. **Stop het vaartuig:**
 - Verminder of verwijder onmiddellijk de zeilkracht. ○ Als het vaartuig op motor draait, zet de motor in neutraal.
 - Gebruik alle beschikbare middelen om het vaartuig af te remmen en de drift te minimaliseren.

Alternatieve Stuuropties:

- **Noodroer (indien aanwezig):**
 - Zoek het noodroer en installeer deze volgens de instructies van de fabrikant.

- Wees je ervan bewust dat sturen met een helmstok fysiek belastend kan zijn, vooral bij slecht weer.
- **Slepen:**
 - Zet een drogue (of eventueel een zeeanker) uit de achterkant van het schip om koers en controle te behouden.
- **Provisorisch Stuurmechanisme:**
 - Indien mogelijk, maak een tijdelijke stuuroptie met lijnen, blokken en lieren om het roer of buitenboordmotor te besturen.
- **Motorbesturing:**
 - Als het primaire stuursysteem niet werkt, maar de motor is nog functioneel, probeer dan te sturen met de motor door af te wisselen tussen vooruit- en achteruitsturen.

Communicatie:

- **VHF Radio:**
 - Roep om hulp op kanaal 16, geef de naam, positie van het vaartuig en aard van de noodsituatie door. ○ Neem contact op met nabijgelegen vaartuigen om hen te waarschuwen en om hulp te vragen, indien mogelijk.
- **Visuele Signalering:**
 - Als de radio niet gebruikt kan worden, zet dan visuele noodsignalen (fakkels, SOS-lamp, etc.) in.
 - Toon het "**Not Under Command**"-signaal (twee zwarte ballen) indien van toepassing.

Aanvullende Overwegingen:

- **Ankeren:**
 - Als de omstandigheden het toelaten, overweeg dan om het anker uit te gooien om het schip te stabiliseren en te voorkomen dat het afdrijft.
- **Veiligheid van de bemanning:**
 - Zorg ervoor dat alle bemanningsleden reddingsvesten dragen en aan het schip vast zijn gemaakt. ○ Als de situatie verslechtert, bereid je dan voor om het schip te verlaten in de reddingsvlotten, indien nodig.

Preventie:

- **Regelmatig Onderhoud:**
 - Inspecteer regelmatig de stuurcomponenten (kabels, hydrauliek, verbindingen) op slijtage en schade. ○ Vervang versleten onderdelen tijdig en volg de onderhoudsaanbevelingen van de fabrikant.
- **Oefening met Noodroer:**
 - Als je schip een noodroer heeft, oefen dan met het gebruik ervan in rustige omstandigheden zodat je vertrouwd raakt met de werking.
- **Back-up Plannen:**

- Bespreek de procedures voor een noodsturing met de bemanning voordat je vertrekt. ○ Overweeg om reserveonderdelen (zoals stuurkabels) en gereedschap voor reparaties op zee mee te nemen.

Door goed voorbereid te zijn en een duidelijk actieplan te hebben, kun je effectief reageren op een stuurfout, de risico's minimaliseren en de veiligheid van je bemanning en schip waarborgen.

ANKER- EN ANKERLIJN CHECKLIST

Het anker en de ankerlijn zijn je belangrijkste middelen om je boot veilig en stabiel te verankeren. Juiste selectie, onderhoud en inzet zijn cruciaal voor een goede nachtrust en gemoedsrust.

Ankertypes:

- **Primaire Anker:**
 - Houd rekening met de grootte van je boot, vaargebieden en typische ankeromstandigheden.
 - Populaire keuzes zijn:
 - Plow of Delta:** Veelzijdig en goed in de meeste bodemsoorten.
 - Rocna of Spade:** Uitstekende houdkracht in zand en modder.
 - Bruce of Claw:** Goed in modder en gras, maar minder betrouwbaar in zand.
- **Secundaire Anker:**
 - Een ander type dan je primaire anker voor nood of verschillende omstandigheden. ○ Overweeg een lichter alternatief zoals een Danforth of Fortress.

Ankerlijn: •

Type:

- Volledig Ketting: Maximale slijtagebestendigheid en houdkracht, maar zwaar. ○ Ketting/Touw Combinatie: Goed compromis tussen gewicht en schokabsorptie. ○ Volledig Touw: Lichtgewicht en gemakkelijk te hanteren, maar met minder slijtagebestendigheid. • **Lengte:**
- Bereken de geschikte lengte op basis van de waterdiepte en gewenste scope (verhouding van de lengte van de ankerlijn tot de waterdiepte). Een verhouding van meer dan 5:1 wordt vaak aanbevolen voor algemeen ankergebruik.
- **Staat:**
 - Controleer de ankerlijn regelmatig op slijtage, schuurplekken of schade.
 - Vervang versleten of beschadigde secties.

Aanvullende Uitrusting:

- **Ankerlieren (indien uitgerust):**
 - Test de werking voor elke reis.

- Zorg voor goed onderhoud en smering.
- **Snubber:**
 - Een schokabsorberende lijn of mechaniek om stress op de ankerlijn en het anker te verminderen.
- **Ankerbal:**
 - Een visuele indicator dat je geankerd bent.
- **Ankergewicht (optioneel):**
 - Een gewicht dat aan de ankerlijn is bevestigd om het ankerlijn hangprofiel (bocht) en houdkracht te verbeteren.

Voor het Ankeren: •

Controleer Kaarten:

- Raadpleeg nautische kaarten voor aanbevolen ankergebieden, bodemtypes en potentiële gevaren.
- Houd rekening met weersomstandigheden en voorspellingen.
- **Bereid Rode Voor:????** ○ Bevestig het anker stevig aan de ankerlijn.
 - Zorg ervoor dat de ankerlijn netjes is opgeslagen en klaar voor inzet.
- **Communicatie:**
 - Als je met andere vaartuigen ankert, communiceer dan je bedoelingen en stem een veilige afstand af.

Ankerprocedure:

1. **Kies Locatie:** Selecteer een geschikte plek op basis van diepte, beschutting, bodemtype en nabijheid van andere boten.
2. **Benader Langzaam:** Benader de ankerplaats langzaam tegen de wind of stroom in.
3. **Laat Anker Vallen:**
 - Stop de boot volledig. ○ Laat het anker voorzichtig zakken en laat de ankerlijn vrij terwijl de boot achteruit drijft.
4. **Zet Anker Vast:**
 - Zodra de gewenste scope is bereikt, zet je het anker door achteruit te varen of onder zeil te manoeuvreren.
 - Controleer of het anker houdt door de ankerlijn te observeren en je positie met GPS te monitoren.
5. **Bevestig Ankerlijn:**
 - Maak de ankerlijn vast aan een kikker of gebruik een snubber om schokbelasting te verminderen.

Huisregels voor Bootbezitters:

- **Ankerwacht:**
 - Wijs iemand aan om voor de wacht terwijl je geankerd ligt, en let op positie, weer en andere vaartuigen.
- **Controleer draaiing:**
 - Observeer de draaicirkel van je boot om te zorgen dat je genoeg ruimte hebt en niet in botsing komt met andere boten.

- **Heranker indien nodig:**
 - Als het anker krabt of je je onveilig voelt, aarzel dan niet om opnieuw te ankeren op een betere locatie.
- **Nacht Signalering:**
 - Toon een alomtegenwoordig wit licht terwijl je geankerd ligt.

Aanvullende Tips:

- **Oefen:** Oefen het ankeren in verschillende omstandigheden om bedreven te worden.
- **Dieptemeter:** Gebruik een dieptemeter om de diepte te monitoren en ervoor te zorgen dat je genoeg ruimte hebt.
- **Ankeralarm:** Overweeg het gebruik van een ankeralarm om je te waarschuwen als het anker krabt.
- **Snorkeluitrusting:** Snorkeluitrusting stelt je in staat om visueel het ingegraven anker te inspecteren.

Door deze richtlijnen te volgen en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen, zorg je voor een veilige en aangename ankerervaring op je zeilcruiser.

Bronvermelding: Een deel van deze tekst is samengesteld aan de hand van verschillende bronnen.